

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет
«Одеська юридична академія»
ГО «Південно-український центр гендерних проблем»

**«СУЧАСНІ ПОЛІТИЧНІ ПРОЦЕСИ:
ГЛОБАЛЬНИЙ ТА НАЦІОНАЛЬНИЙ ВИМІРИ»**

**«MODERN POLITICAL PROCESSES: GLOBAL AND
NATIONAL DIMENSIONS»**

МАТЕРІАЛИ IV МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ
6 – 7 березня 2025 р.

м. Одеса

УДК 323.2+327(043.2)

За загальною редакцією президента Національного університету «Одеська юридична академія», доктора юридичних наук, професора, академіка Національної академії правових наук України, академіка Національної академії педагогічних наук України **С.В. Ківалова**.

Сучасні політичні процеси: глобальний та національний виміри: матеріали IV Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Одеса, 6-7 березня 2025 р.) /за заг. ред. С. В. Ківалова. Одеса, 2025. 224 с.

Modern political processes: global and national dimensions : proceedings of the 4th International scientific and practical internet conference (Odesa, March 6-7, 2025) / Ed. S.V. Kivalov. Odesa, 2025. 224 p.

Матеріали видано в авторській редакції. Повну відповідальність за достовірність та якість поданого матеріалу несуть учасники конференції.

Завгородня Ю., Флоренко М. (Одеса) Вплив кібератак на психоемоційний стан суспільства в умовах гібридної війни.....	161
Прохоренко А. (Одеса) Глобалізація і локальна ідентичність: культурно-політичний контекст	165
Омельченко А. (Одеса) Інструменти наднаціонального рівня публічного адміністрування режиму підводної культурної спадщини.....	168
Кобетяк Т. (Житомир) Особливості впливу державної політики на релігійну ситуацію в Україні.....	173
Янішевський О. (Житомир) Проблематика інтеграції цінностей любові в соціально-політичному контексті України воєнного часу	177
Галупова Л. (Одеса) Іміджеві права політиків	181
Мельничук І. (Івано-Франківськ) Вплив спадщини СРСР на державно-церковні відносин в Україні	186

IV СЕКЦІЯ: НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА ТА СТРАТЕГІЧНЕ ПЛАНУВАННЯ

Кормич Б. (The George Washington University, USA) Розблокування судноплавства з українських портів під час війни з РФ: політичні та правові інструменти	190
Піпченко Н. (Київ) Штучний інтелект на дипломатичній службі США.....	193
Акопов А. (Київ) Політика Європейського Союзу щодо штучного інтелекту.....	196
Pronoza I. (Odesa) Cognitive warfare as a new challenge for strategic planning of the national security system.....	199
Авруцький В. (Івано-Франківськ) Роль безпекових угод у зміцненні обороноздатності України.....	203
Юрій А. (Київ) Сучасні аспекти інформаційного протиборства: російський підхід до створення та поширення інформаційних загроз	206
Воротілова І. (Одеса) Геополітичний вимір арктичної політики: стратегічні інтереси та роль Скандинавських країн	209
Гевелюк Д. (Одеса) Інформаційна війна у стратегіях гібридної агресії	214
Ястребова В. (Одеса) Сучасні інформаційні війни: глобальні виклики та національні відповіді.....	217
Козьмініх А., Коновальчук Т. (Одеса) Роль кібербезпеки у розвитку міжнародних конфліктів	221

Сучасні інформаційні війни: глобальні виклики та національні відповіді

У ХХІ столітті інформація стала ключовим ресурсом геополітичного впливу, а інформаційні війни – ефективним інструментом у міжнародних конфліктах. Маніпуляція суспільною свідомістю, дезінформація, кібератаки та пропагандистські кампанії використовуються для досягнення політичних, економічних та військових цілей. Інформаційні війни є особливо небезпечними для демократичних держав, оскільки вони спрямовані на підрив довіри до державних інститутів, посилення внутрішніх розколів та дестабілізацію суспільства.

Актуальність даної проблематики як предмету наукових доробок обумовлена стрімким зростанням масштабів інформаційних атак у світі. Вони стають дедалі витонченішими завдяки використанню штучного інтелекту, соціальних мереж та кібертехнологій. Це вимагає розробки ефективних стратегій протидії, зокрема на рівні державної політики, громадянського суспільства та міжнародного співробітництва.

Інформаційні війни визначаються як цілеспрямоване використання інформаційних ресурсів для впливу на громадську думку, ухвалення рішень та політичну стабільність.

Розглядаючи сутність та механізми інформаційних війн слід визначити основні інструменти, такі як:

- пропаганда – поширення маніпулятивних меседжів для формування вигідного наративу;
- дезінформація – навмисне поширення неправдивої інформації для введення в оману населення;

- кібератаки – злам урядових сайтів, маніпуляції базами даних, поширення шкідливого програмного забезпечення;
- соціальні мережі як поле битви – використання ботів, тролів, алгоритмів для просування певних наративів і розпалювання конфліктів;
- deepfake та ШІ-технології – створення фальшивих відео та аудіо, що ускладнює розпізнавання правди тощо.

Особливість сучасних інформаційних війн полягає в їхній гібридності, тобто поєднанні традиційних і цифрових методів маніпуляції. Головна мета – не лише поширення неправдивої інформації, а й формування атмосфери невизначеності, коли суспільство втрачає довіру до всіх джерел інформації.

Інформаційні війни впливають на всі сфери суспільного життя та створюють такі виклики, як політична поляризація (через маніпуляції в медіа та соцмережах суспільства стають розколотими, що послаблює демократичні процеси); дестабілізація державних інституцій (дискредитація урядів, правоохоронних органів та виборчих процесів); геополітична боротьба (інформаційна зброя активно використовується великими державами у гібридних конфліктах) тощо.

Останні події зі світової політичної повістки, зокрема втручання у вибори в США, інформаційні атаки на ЄС, війна Росії проти України та ін. демонструють, що інформаційні війни стали системним явищем у світовій політиці. Н цьому тлі, на жаль, саме Україна стала одним із ключових об'єктів інформаційної агресії, особливо з боку Російської Федерації. Серед методів, які активно використовувалися проти України протягом останнього десятиліття назовемо фейкові новини про ситуацію на фронті (маніпуляції щодо військових дій, звинувачення у військових злочинах без доказів тощо); пропагандистські наративи (спроби створити негативний імідж України як “неспроможної держави”); атаки на критичну інфраструктуру (злами урядових сайтів, кібератаки на банківську систему) та багато інших.

До цього переліку додамо, що Російська Федерація активно використовує міжнародних агентів впливу - так званих лідерів думок для впровадження

Кремлівських наративів, в тому числі в країнах ЄС, для формування суспільно-політичної думки про недоцільність підтримання України у боротьбі за відновлення територіальної цілісності та відсічі військової агресії РФ.

Реагуючи на всі ці виклики Україна активно застосовує стратегії посилення кібербезпеки шляхом впровадження нових механізмів захисту даних та державних ресурсів, а також блокування ворожих медіа через обмеження доступу до пропагандистських каналів. Наприклад, Президент України ввів у дію рішення Ради національної безпеки і оборони України від 2 лютого 2021 року «Про застосування персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій)» на підставі Указу Президента України, відповідно до якого запроваджено санкції проти народного депутата України Тараса Козака та компаній, які володіють ліцензіями телеканалів «групи Медведчука» – «112», NewsOne і ZIK.

Важливим чинником протидії у інформаційних війнах є розвиток медіаграмотності через освітні програми, спрямовані на підвищення критичного мислення громадян. Ці заходи дозволили б значно зменшити вплив ворожої пропаганди, проте боротьба триває, оскільки технології інформаційної війни постійно розвиваються. І перед усім ворог трансформує підходи у здійсненні інформаційного впливу на населення шляхом використання нових соціальних медіа.

Розглядаючи перспективи протидії інформаційним війнам слід застосовувати комплексні підходи, що будуть у собі поєднувати такі аспекти як законодавче регулювання шляхом удосконалення законів про протидію дезінформації, контроль над діяльністю іноземних інформаційних агентів, розвиток незалежних медіа через підтримку журналістики, яка працює на засадах фактчекінгу та прозорості. Додамо до цього співпрацю держави з технологічними компаніями через контроль за алгоритмами соцмереж, що сприяють поширенню фейків; посилення міжнародної взаємодії, зокрема створення спільних платформ для моніторингу та боротьби з інформаційними

атаками; підвищення рівня цифрової грамотності шляхом створення та просування навчальних програм для молоді та держслужбовців.

Таким чином, для проведення успішної протидії інформаційним війнам потрібно постійно вдосконалювати заходи протидії проти нових викликів за умови синергії державних інституцій, громадянського суспільства та міжнародних організацій у введенні системної роботи, спрямованої на невілювання впливу інформаційних загроз, оскільки інформаційні війни є однією з головних загроз сучасної політики. Вони спрямовані на підриг державного суверенітету, посилення внутрішніх конфліктів і вплив на ухвалення рішень. Подальші дослідження у цій сфері повинні зосереджуватися на аналізі новітніх технологій дезінформації та пошуку інноваційних шляхів запобігання та протидії.

Список використаних джерел:

1. Стратегія інформаційної безпеки України. (2023). Офіційний сайт Ради національної безпеки і оборони України. URL: <https://www.rnbo.gov.ua/>
2. Український кризовий медіа-центр. (2023). Інформаційна безпека України: виклики та перспективи. URL: <https://uacrisis.org/>
3. Міністерство цифрової трансформації України. (2023). Інформаційна безпека та боротьба з фейками. URL: <https://thedigital.gov.ua/>